

Kvalitetsvurdering

Ringsted Museum

Køgevej 41
4100 Ringsted

Januar 2004

Kulturarvsstyrelsen
Slotsholmsgade 1
1216 København K
www.kuas.dk

Indholdsfortegnelse

<i>Ringsted Museum</i>	2
<i>Baggrund for kvalitetsvurderingen</i>	3
Vedtægtsbestemt ansvars- og virkeområde	3
Museets personale	4
<i>Museets samlinger</i>	4
<i>Museets forskning og formidling</i>	5
Forskning	5
Udstillinger.....	5
Anden formidling.....	6
<i>Museet som forvaltnings- og serviceorgan</i>	6
<i>Bygninger og lokaler</i>	7
Magasin	7
<i>Økonomi og forholdet til bevillingsgiver</i>	8
<i>Konklusion og anbefalinger</i>	8

Ringsted Museum

Ringsted Museum er en selvejende institution, med Ringsted Kommune som hovedtilskudsyder. Ringsted Museumsforening blev oprettet i 1980 med formålet at oprette et landbrugsmuseum. I 1990 blev det kulturhistoriske museum statsanerkendt med nedenstående ansvarsområde. Museet modtager som følge heraf et statstilskud efter museumslovens § 15. I 2002 var museets driftsbudget på 1.963.000 kr.

I 1992 indgik museet samarbejdsaftale med Ringsted Vindmøllefond og Fonden for Ringsted Vindmølle om drift af Vindmøllen, hvorefter Ringsted Museum varetager den daglige drift af Ringsted Vindmølle som møllemuseum og arbejdende værksted. Samarbejdet er etableret ud fra et ønske om at styrke Ringsted Vindmølle som en kulturhistorisk attraktion.

Museet er omfattet af den regionale kulturaftale for Vestsjællands Amt. I denne sammenhæng har museet et regionalt speciale om landbrug, hvor det indgår i aftalen med amtet, at museet skal trække nogle udviklingslinjer vedrørende det vestsjællandske landbrug i forhold til udviklingen på landsplan i perioden 1700-2000 med fokus på produktion, teknologi og afsætning.

Anbefaling

Denne regionale fordeling af specialer er ikke godkendt i Kulturarvsstyrelsen og anses derfor alene som et regionalt koordinerende redskab. Det skal dog understreges, at styrelsen værdsætter, at der i regionerne sker en arbejdsdeling og koordinering af museernes arbejde.

Baggrund for kvalitetsvurderingen

Ringsted Kommune og Ringsted Museum har bedt om en kvalitetsvurdering af Ringsted Museum i forbindelse med, at kommunen arbejder med en udredning af den kulturhistoriske virksomhed i Ringsted. I denne anledning har Kulturarvsstyrelsen deltaget i et møde med Ringsted Kommune den 19. juni 2003, hvor museets fremtid blev drøftet.

Gennemgang og vurdering af museet er sket med udgangspunkt i museets indsendte svar på Kulturarvsstyrelsens spørgeskema: ”Beskrivelse af museets status til arbejdsplan og kvalitetsvurdering”. Kvalitetsvurderingen sker dermed på baggrund af museets egne oplysninger. Styrelsen aflagde besøg på museet den 24. september 2003 som et led i kvalitetsvurderingen. Vurderingen af museet er sket ved styrelsens egne fagkonsulenter.

Ringsted Museum vurderes med udgangspunkt i museumslovens krav og retningslinjerne i det tidligere Statens Museumsnævns minimumsstandarder for museers virke. Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurdering er afsluttet i januar 2004. Museets indsendte svar på spørgeskema vedlægges kvalitetsvurderingen, hvorfor de mere specifikke oplysninger om museet skal findes heri.

I forbindelse med budgetvedtagelsen for 2004 vedtog byrådet i Ringsted Kommune den 6. oktober 2003 at tilføre yderligere 1 mio. kr. årligt til museet i de kommende tre år som led i gennemførelsen af anbefalinger i rapporten ”Historien i Ringsted – Ringsted i Historien”. Museet var tidligere blevet beskåret med 500.000 kr. hvorfor tilskudsforhøjelsen reelt er på 0,5 mio. kr.

Disse anbefalinger går på at omdanne Ringsted Museum fra dets nuværende fokus på landbrug og levnedsmidler samt at etablere en ny kommunal institution indeholdende museum og arkiv, der skal indsamle, registrere, forske i og formidle hele Ringsteds historie. Der skal endvidere skabes et formaliseret samarbejde og en arbejdsdeling mellem den nye Arkiv/Museum institution og Ringsted Bibliotek. Dertil skal der etableres et samarbejde mellem skolevæsenet og Arkiv/Bibliotek/Museum (ABM-samarbejdet) om formidling af historien og kulturarven. Ydermere skal der etableres et samarbejde mellem ABM og Sct. Bendts kirke om formidling af Ringsteds middelalderhistorie.

Det anbefales i rapporten fra Ringsted Kommune at igangsætte ændringerne fra januar 2004 og herefter arbejde for at etablere de fysiske og definere de organisatoriske rammer for disse initiativer.

Vedtægtsbestemt ansvars- og virkeområde

Ifølge museets vedtægter § 2, skal museet ”gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling indenfor Ringsted Kommune virke for sikring af Danmarks kulturarv samt belyse tilstande og forandringer indenfor kulturhistorien fra middelalder til nyeste tid”. Herunder ligger hovedvægten i museets ansvarsområde på ”landbohistorie”.

Museets faglige arbejde med landbohistorie er de senere år blevet bredt ud til at rumme kulturlandskabets forandring, kulturmiljø og kulturformer i landdistrikterne. Museet har repræsenteret de vestsjællandske museer i Kulturmiljørådet og Det Grønne Råd for Vestsjællands Amt.

Museet har, i overensstemmelse med anbefalingerne i rapporten ”Historien i Ringsted – Ringsted i Historien”, ytret ønske om at ændre ansvarsområdet til i højere grad at fokusere på Ringsteds byhistorie.

Anbefaling

Kulturarvsstyrelsen anbefaler en fremtidig neddrøsting af landbrugshistorien til fordel for et mere nuanceret arbejdsområde, der i højere grad end tidligere inddrager Ringsteds byhistorie. Det kan dog ikke anbefales, at museet opgiver sit arbejde med at formidle hele Ringsted Kommunes historie, hvor landbruget har spillet en betydelig rolle gennem tiden. Styrelsen ser positivt på museets arbejde med kulturmiljøet og anbefaler, at museet fortsætter denne linje.

Kulturarvsstyrelsen anerkender planerne om den kommende udvikling med ABM-samarbejde i Ringsted Kommune. Styrelsen lægger vægt på at styrke mulighederne for etablering af såkaldte "regionale videnscentre" med samarbejde mellem arkiver, biblioteker og museer.

Museets personale

Museets leder er uddannet cand. mag. i klassisk arkæologi og historie. Dertil er museet bemandedt med en deltids sekretær og en deltids møller, som varetager Ringsted Vindmølle. Der er ansat to servicemedarbejdere i weekends, og museet har desuden haft to deltidsmedarbejdere i fleksjob. I forbindelse med undersøgelsesvirksomhed ansættes akademisk uddannede projektmedarbejdere eller afløserne for museets leder.

Museet har gennemgået besparelser i de senere år, hvor det faste personale er reduceret med tre årsværk. Dette har dels betydet, at lederen nu er den eneste museumsfagligt uddannede medarbejder blandt personalet, og dels bevirket at museets skoletjeneste med bemanning lukkede i 2000.

Museet har i forbindelse med de nye museumsplaner bl.a. foreslået ansættelse af en middelalderarkæolog og en formidler/registrator.

Anbefaling

Museets aktiviteter berøres generelt af den svage personalenormering. Kulturarvsstyrelsen anerkender de initiativer, som Ringsted Kommune har taget i forbindelse med Ringsted Museum. Det er styrelsens opfattelse, at Ringsted Kommune ønsker at profilere museet. Dette må også betyde, at museet tilføres de personaleresourcer, der er nødvendige for at kunne indfri forventningerne til et mere aktivt museum i Ringsted. Den fremtidige, forbedrede økonomi bør kunne muliggøre ansættelse af fagspektører med relevant faglig uddannelse i forhold til museets ansvarsområde.

Museets samlinger

Museets samling rummer ca. 8.500 genstande indenfor landbrug, håndværk, tekstiltilvirkning, herunder flere værksteds- og inventarhelheder. Ca. 80 % udgøres af landbrugsredskaber, maskiner og vogne. Samlingen dækker overvejende Ringsted Kommune 1850 – 1950 og er repræsentativ for den teknologiske udvikling i landbruget siden erhvervets industrialisering i 1960'erne.

I forhold til museets første år er indsamling af landbrugsrelaterede genstande nedtonet. I samlingerne er byerhverv og dagliglivet siden 1920'erne svagere repræsenteret og består for en stor del af indleveringer af enkeltgenstande løsrevet fra den oprindelige sammenhæng. Museet indsamler genstande fra Ringsted Kommune. Museet foretager ikke aktiv indsamling men indsamler hovedsageligt i forbindelse med særudstillinger.

Museet samarbejder med konserveringscenteret i Roskilde Amt. Udvalgte genstande konserveres her med økonomisk støtte fra Vestsjællands Amt.

Museet har en god registreringspraksis og hele samlingen er registreret i Dansk MuseumsIndex (DMI).

Samlingen af landbrugsredskaber opbevares i et magasin, der kun er delvist klimakontrolleret. Enkelte genstande, eksempelvis vogne af træ, er i en dårlig bevaringstilstand. Museet har udtrykt et ønske om at øge kvaliteten af samlingen gennem kassation, således at museets ressourcer går til at sikre den væsentlige del af samlingerne.

I rapporten ”Historien i Ringsted – Ringsted i Historien” foreslås det, at museet afvikler landbrugssamlingen og øger arbejdet med middelalder og byhistorie generelt.

Anbefaling

Museets samlinger står ikke i et rimeligt forhold til museets ansvarsområde. Kulturarvsstyrelsen anbefaler en opprioritering af indsamlingsområdet, så museets samlinger i højere grad afspejler museets ansvarsområde.

Styrelsen anerkender den gode registreringspraksis og det er styrelsens vurdering, at den indholdsmæssige kvalitet i registreringsdata overvejende er udmærket.

Styrelsen anbefaler en opprioritering af bevaringsarbejdet generelt. Herunder anbefales, at landbrugssamling gennemgås med henblik på at vurdere, i hvor høj grad samlingen kan medvirke til belysning af by og land som gensidige afhængige elementer i Ringsteds historie. Ligeledes bør samlingen nøje gennemgås for at fastlægge omfanget af en eventuel udskillelse af dele af samlingen.

Med hensyn til belysning af middelalderen i Ringsted rummer museet ikke mange genstande. Det arkæologiske ansvar for Ringsted Kommune ligger hos Sydvestsjællands Museum. Samarbejdet mellem museerne kan med fordel udvides til at indeholde aftaler om genstandsdeponering.

Museets forskning og formidling

Forskning

Det er museets undersøgelses- og forskningsvirksomhed, der er det hårdest ramte område under de senere års besparelser. Det faglige puljesamarbejde er nedtonet til byhistorie, landbo- og møllehistorie.

Anbefaling

Den forskningsmæssige indsats er utilfredsstillende. Ifølge museumslovens bestemmelser i § 2, er forskning et af de krav, der stilles til et statsanerkendt museum. Museets aktivitet er så godt som ikke eksisterende på området, og styrelsen anbefaler, at dette område opprioriteres med nyordningen af museet.

Udstillinger

Museets basisudstillinger afspejler til dels museets formål og ansvarsområde (landbrug og egnens historie) men i henhold til museets speciale er basisudstillingen af beskeden størrelse.

Landbrugsudstillingen viser arbejdsprocesser i landbrugsproduktion og der er opbygget en forholdsvis ny udstilling om Ringsted Kommunes historie.

Reducerede personaleressourcer har igennem de senere år mindsket antallet af egne særudstillinger baseret på undersøgelser. Museet har i højere grad indlånt vandredstillinger.

Museet bærer præg af at have en anstrengt økonomi, hvor især udstillingsinventar trænger til en udskiftning. Det generelle indtryk, som besøgende får af museet er, at det er lettere nedslidt.

Museets besøgstal var i 2002 på 5.986 besøg, et antal, der er gået ned fra 7.448 i 2000 og 12.889 i 1996. Ifølge museet skyldes det faldende besøgstal, at museets reducerede personaleressourcer har betydet tilsvarende reduktion i antallet af særudstillinger og lukning af skoletjenesten.

Anbefaling

Besøgstallet er klart utilfredsstillende. Besøgstallet må formodes at kunne stige ved en mere central placering af museet i bymidten og en større museumsaktivitet. Det anbefales derfor dels at overveje placeringen af museet i fremtiden og at sikre øgede personaleressourcer.

Anden formidling

Museet udgiver fire gange årligt nyhedsbrevet Skalmejen. Elektronisk information sker via museets hjemmeside, Ringsted Kommunes hjemmeside, KultuNaut og Danske Museer Online.

Der afholdes årligt Ringsted Møllemarked med arbejdende værksteder.

Museet har arbejdet med forskellige formidlingsformer tilpasset forskellige målgrupper. For eksempel kan førskolebørn vederlagsfrit benytte museets kulturhistoriske værksted med ”prøv selv” aktiviteter. I 2002 besøgte ca. 2200 børn museet i grupper. I samarbejde med bibliotek og ældrecenter har museet udarbejdet emnekasser for senildemente.

Anbefaling

Formidlingsaktiviteterne bør øges. Kulturarvsstyrelsen opfordrer til, at der tilføres tilstrækkelige ressourcer til området, således museets strategi for varierende formidlingsformer kan gennemføres. Dertil vil en øget forskningsindsats afspejle sig både i mere levende udstillinger og i et øget antal publikationer.

Museet som forvaltnings- og serviceorgan

Museets leder er næstformand i Det Regionale Museumsråd og museet er repræsenteret i Det regionale faglige Kulturmiljøråd og Det Grønne Råd, som begge er nedsat af Vestsjællands Amt.

Museet samarbejder med Teknisk forvaltning i Ringsted Kommune og har bl.a. deltaget i følgegruppen i udarbejdelse af kommuneatlas. Der har tidligere været samarbejde med kommunen i forbindelse med udvikling af ringstedegnens turisme. Museet samarbejder med landskabsforvaltningen og Amtscentralen i Vestsjællands Amt og lokalt med kirkelige myndigheder, hvilket er blevet intensiveret af den foretagne gravminderegistrering.

Samarbejdet med Teknisk Forvaltning i forbindelse med museumslovens kapitel 8 er i positiv udvikling, hvor museet modtager lokalplaner til udtalelse og modtager orienteringer om byggetilladelser m.v. Som led i dette samarbejde har museet beskæftiget sig nærmere med to fredningssager og to nedrivningstilladelser, hvor museet har foretaget dokumentation.

Anbefaling

Ansvar for den arkæologiske virksomhed i Ringsted Kommune ligger hos Sydvestsjællands Museum. Styrelsen henstiller til, at denne opgavefordeling opretholdes, selv om der ansættes en middelalderarkæolog eller historiker på Ringsted Museum.

Bygninger og lokaler

Udstillingsbygning, administrationsbygning og vindmølle er brandsikret og har et godkendt Automatisk Brandalarmerings Anlæg med service og årlig kontrol af Dansk Brand- og sikringsteknisk Institut (DBI) samt jævnlig kontrol af Ringsted Brand og Redning, da museet indgår i den kommunale tilsynsordning.

Udstillingsarealet er på 243 m², hvor der i minimumstandarderne fra det tidligere Statens Museumsnævn er sat et vejledende minimumsareal på 500 m².

Der findes mange trapper og niveauer, som besværliggør adgang for gangbesværede. Der findes en handicaplift til kørestolebrugere. Museet har værksted i et kælderlokale, hvor den lave lofthøjde ikke er acceptabel set ud fra et arbejdsmiljøsynspunkt.

Museet har lokalefællesskab med en Radiosamling, som er ejet af Radiohistorisk Forening.

Anbefaling

Lokalerne er ikke egnet til museumsformål. Museet bør, som det også er foreslået af Ringsted Kommune, flytte til andre og mere velegnede lokaler med et større udstillingsareal.

I den forbindelse bør der etableres et lokalefællesskab mellem museum og arkiv. Dette er et vigtigt parameter for at fremme en synergieffekt mellem arbejdet på arkiv og museum. Ved flytning til nye lokaler bør lokalefællesskabet og alt øvrigt engagement med radiosamlingen ophøre.

Magasin

Magasinet rummer 1000 m² og er delvist klimastyret og lysafskærmet. Der er ikke indgået aftale med amtets konserveringsfolk om eftersyn af konserverings- og opmagasineringsforhold, men museets personale fører kontrol ved jævnlige tilsyn af magasinet.

Der er en god orden i placeringen af genstande og det er på magasinområdet med mindre genstande let at komme til de enkelte genstande. I magasinområdet med større landbrugsredskaber er det ikke umiddelbart muligt at orientere sig blandt genstandene, og det er meget svært at komme til de enkelte genstande.

Det er fugtproblemer i såvel de store rum, hvor der opmagasineres landbrugsredskaber, som i de mindre rum. Optimering af magasinforholdene kræver en højere grad af affugtning end den nuværende situation. Affugtningsmateriellet er strømforbrugende i en grad, som museets økonomi ikke kan bære, hvorfor der ikke er tændt for alle affugtningsmaskiner. Enkelte genstande er meget beskadigede og i dårlig konserveringsstand.

Anbefaling

Forholdene på magasinet anses generelt som utidssvarende og uhensigtsmæssige for store dele af de opmagasinerede genstande. Museets magasinforhold bør snarest tages i betragtning. Som situationen er i dag, sker der en nedbrydning af museums-genstande, som ikke er holdbar i længden. Museets udmærkede håndtering og registrering af museums-genstande bør følges op af forbedrede magasinforhold. Der bør etableres en aftale med en konservator, der mindst en gang årligt tilser samlingen.

Styrelsen anerkender i den forbindelse planerne om at etablere et fælles museumsmagasin i Vestsjællands Amt.

Økonomi og forholdet til bevillingsgiver

Museets leder betegner forholdet til Ringsted Kommune som godt. Dog har det ikke været let at drive museet i årene med drastiske nedskæringer. Museet er positivt interesseret i det fremtidige samarbejde med arkiv og på sigt med bibliotek og ser frem til at samarbejde om den fremtidige etablering af en ny institution.

Ringsted Kommune har ekstrabevilget 1 mio. kr. årligt de næste tre år i overgangsfasen til den nye institution og kommunen har engageret sig aktivt og konstruktivt i udviklingen af en fremtidig struktur på ABM området.

Anbefaling

Ringsted Kommune ydede i 2002 ca. 36 kr. pr. indbygger til museets drift. Da landsgennemsnittet er op mod dobbelt så stort pr. indbygger, er det Styrelsens vurdering, at Ringsted Kommune i forbindelse med styrelsens øvrige anbefalinger overvejer størrelsen af tilskuddet til Ringsted Museum.

Konklusion og anbefalinger

På baggrund af denne gennemgang af Ringsted Museum kan Kulturarvsstyrelsen tilslutte sig, at museets ansvarsområde fortsat dækker Ringsted Kommune fra middelalder til nyeste tid, og at hovedvægten lægges på Ringsted by og omegns historie. Landbohistorien kan nedprioriteres til fordel for hele Ringsted og omegns historie. I arbejdsplanen vil museets profil fremtræde og i de kommende år vil en fordybelse i byens historiske middelalder synes relevant.

Anbefaling

I forbindelse med planerne om at ændre museets ansvarsområde og afvikle store dele af landbrugssamlingen, bør der tages kontakt til Kulturarvsstyrelsen, der er den myndighed, som skal godkende museets ansvarsområde og som skal give tilladelse til kassation af museumsgenstande. Kulturarvsstyrelsen har i december 2003 behandlet en kassationsanmodning fra museet og herved givet tilladelse til kassation af en række genstande fra museets samling. Også ved fremtidige ønsker om kassation skal styrelsen anmodes om tilladelse.

Styrelsen ser positiv på opbygning af et ABM-samarbejde, men skal henlede opmærksomheden på to forhold:

- *Museumslovens § 14 stk. 1, nr. 1 fastslår, at et statsanerkendt museum, for at bevare tilskud efter § 15, skal være kommunalt, amtskommunalt, selvejende eller ejet af en forening, hvis formål er museets drift. Museet skal i videst muligt omfang være administrativt og økonomisk adskilt fra andre institutioner. Dette betyder, at en sammenlægning af museum og arkiv bør ske ved at arkivet bliver en del af museet.*
- *Bekendtgørelse om museer § 4, stk. 1, hvoraf det fremgår, at museets leder skal have en universitetsuddannelse i et museumsrelevant fag, eller at lederen på anden måde skal have tilsvarende kvalifikationer. Dette betyder, at et formaliseret ABM-samarbejde ikke kan medføre, at lederen af en ABM-institution mangler museumsfaglig ekspertise. Det er altså ikke uden vanskeligheder at gøre bibliotek og museum til en institution.*